

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра педагогіки

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з навчальної роботи

проф. Гаврилюк С. В. _____

_____ 20__ р.

ОСНОВИ ІНКЛЮЗИВНОЇ ПЕДАГОГІКИ

РОБОЧА ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни
підготовки бакалавра
спеціальності 6.010102 «Початкова освіта»

Робоча програма навчальної дисципліни «Основи інклюзивної педагогіки» для студентів спеціальності 6.01010102 «Початкова освіта». – 2015. – 13 с.

Розробник: Кузава І. Б. – доктор педагогічних наук, професор

Рецензент: Фасолько Т.С. – завідувач кафедри теорії та методики дошкільної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент Кременецького обласного гуманітарно-педагогічного інституту імені Тараса Шевченка

Робоча програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри педагогіки

протокол 2 від 16 вересня 2015 р.

Завідувач кафедри: _____ (Смолюк І.О.)

**Робоча програма навчальної дисципліни
схвалена науково-методичною комісією педагогічного інституту**

протокол № 2 від 22 вересня 2015 р.

Голова науково-методичної
комісії педагогічного інституту _____ (Антонюк В.З.)

**Робоча програма навчальної дисципліни
схвалена науково-методичною радою університету**

протокол № ____ від ____ . ____ . 20__ р.

Вступ.

Навчальна дисципліна “Основи інклюзивної педагогіки” належить до циклу навчальних дисциплін природничо-наукової підготовки освітньо-кваліфікаційного рівня „бакалавр”. Курс є провідним у системі педагогічної підготовки.

Навчальна дисципліна включає три модулі.

У межах першого модуля визначено два змістові модулі.

У першому змістовому модулі “Теоретичні та законодавчо-нормативні засади інклюзивної освіти” викладено питання, які є її теоретичною основою. Методологічні та законодавчо-нормативні засади інклюзивної освіти, міжнародне та українське законодавство й нормативно-правові акти в галузі спеціальної та інклюзивної освіти, основи модернізації спеціальної освіти та інші розкривають державну політику в справі інклюзивної освіти дітей, які потребують корекції психофізичного розвитку.

У другому змістовому модулі розкривається “Організація професійної діяльності вчителя початкових класів в умовах інклюзивного навчання”.

Головна спрямованість другого модуля (навчальний проект) полягає у формуванні творчого розуміння і розв’язання проблем університетської освіти.

Третій модуль передбачає здійснення контролю з кожного змістового модуля з метою з’ясування рівня засвоєння студентами змісту конкретного модуля.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів 1,5	0101 Педагогічна освіта 6.010101 Дошкільна освіта	нормативна
Модулів 3	Дошкільна освіта	Рік підготовки: 3
Змістових модулів 2		Семестр: 6
ІНДЗ: є		Лекції 14 год.
Загальна кількість годин 54		Практичні (семінари) 14 год.
Тижневих годин (для денної форми навчання): аудиторних – 2 год. самостійної роботи – 1,4 індивідуальної роботи – 1,2	Бакалавр	Самостійна робота 12 год. Індивідуальна робота 14 год. Форма контролю: <u>залік</u>

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни “ОСНОВИ ІНКЛЮЗИВНОЇ ПЕДАГОГІКИ” є:

– формування систематизованих уявлень про теоретичні, нормативно-правові засади впровадження інклюзивного навчання, особливості організації, проблеми і перспективи проектування інклюзивного освітнього середовища для дітей з порушеннями психофізичного розвитку;

– формування загальнокультурних та професійних компетенцій майбутніх вчителів, необхідних для ефективної діяльності в якості виконавців програм інклюзивного навчання дітей з порушеннями психофізичного розвитку.

Основними завданнями вивчення дисципліни “ОСНОВИ ІНКЛЮЗИВНОЇ ПЕДАГОГІКИ” є:

- систематизація знань студентів щодо основних положень інклюзивної освіти;
- формування у студентів уявлень про побудову стратегій взаємодії з батьками вихованців та спеціалістами;
- формування уявлень щодо професійно важливих властивостей особистості педагога.

Знання й уміння студента після опанування курсу:

Працюючи над вивченням курсу, студент має засвоїти такі **знання**:

- основний зміст, структура, напрями, специфіка діяльності вчителя початкової школи загальноосвітнього навчального закладу з організації та впровадження інклюзивного навчання;
- науково обґрунтованих методів і сучасних технологій в організації власної професійної діяльності;
- особливості взаємодії вчителя зі спеціалістами інших служб в системі інклюзивного навчання

та оволодіти **уміннями**:

- використовувати теоретичні знання і практичні уміння, отримані під час вивчення різних навчальних дисциплін психолого-педагогічного спрямування, при організації корекційного супроводу дітей з психофізичними порушеннями в умовах інклюзивного навчання;
- ефективно взаємодіяти з іншими педагогами, спеціалістами, батьками дітей з особливими освітніми потребами;
- створювати індивідуальні навчальні програми для дітей з особливостями психофізичного розвитку на основі діагностики їхніх потреб;
- здійснювати необхідні адаптації/модифікації курикулуму й методики викладання;
- працювати з нормативно-правовими джерелами в галузі інклюзивної освіти.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ЗАКОНОДАВЧО-НОРМАТИВНІ ЗАСАДИ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

ТЕМА 1. Інклюзивна освіта як модель соціального устрою: генезис, понятійно-термінологічні визначення та основні принципи. (год. – 2).

Вступ до навчального курсу: програма, структура та очікування. Визначення понять «інтеграція», «соціальна інтеграція», «освітня інтеграція», «інклюзія», «інклюзивна освіта», «інклюзивне навчання», «порушення психофізичного розвитку», «особливі потреби» та ін. Інклюзивна освіта як модель соціального устрою. Історичне підґрунтя інклюзивної освіти. Історія спеціальної освіти й інклюзії. Еволюція ставлення суспільства та держави до осіб з психофізичними порушеннями й становлення системи спеціальної освіти. Соціальна та медична моделі порушень психофізичного розвитку. Основні принципи інклюзивної освіти. Досвід реалізації інклюзивної освіти в країнах Європи

ТЕМА 2. Нормативно-правове забезпечення інклюзивної освіти (год. – 2).

Міжнародні організації, що формують політику в галузі інклюзивної освіти. Міжнародна політика і законодавча база інклюзивної освіти. Саламанська декларація та документи ООН і ЮНЕСКО. Конвенція ООН про права людей з інвалідністю. Освітні

закони України. Сучасна освітня нормативно-правова база (положення про спеціальну школу, положення про ПМПК, положення про індивідуальне навчання, порядок організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах тощо). Аналіз українського законодавства щодо забезпечення рівного доступу дітям з психофізичними порушеннями до якісної освіти.

Змістовий модуль 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ

ТЕМА 3. Корекційно-розвивальна робота як складова інклюзивного навчання (год. – 2).

Корекційно-розвивальна робота та її значення у процесі навчання дітей із порушеннями психофізичного розвитку. Поняття про корекційну спрямованість навчання. Корекційно-розвивальна робота як складова інклюзивного навчання. Основні принципи корекційно-розвивальної роботи. Шляхи забезпечення корекційного компоненту інклюзивної освіти. Алгоритм визначення корекційних цілей. Корекційно-спрямовані методики навчання дітей різних нозологій та їх використання у навчальному процесі. Засоби корекції. Участь батьків у забезпеченні ефективності корекційної роботи. Значення корекційно-педагогічного супроводу для загального розвитку дитини з особливими освітніми потребами.

ТЕМА 4. Педагогічний супровід дітей з порушеннями психофізичного розвитку в інклюзивному класі (год. – 2).

Значення педагогічного супроводу дітей, які мають особливі потреби, в умовах загальноосвітнього навчального закладу. Завдання і зміст педагогічного супроводу в умовах інклюзивного навчання: індивідуальна програма розвитку, адаптації і модифікації, диференційоване викладання, моніторинг успіхів учнів, інклюзивне оцінювання. Створення сприятливого навчально-розвивального інклюзивного середовища, доступність та універсальний дизайн.

ТЕМА 5. Професійне співробітництво в інклюзивному навчальному закладі (год. – 4).

Створення адекватних організаційно-педагогічних умов – запорука успішного інклюзивного навчання. Професійне співробітництво як одна з основних умов ефективного інклюзивного навчання і виховання дітей з психофізичним и порушеннями. Науково-методичні основи професійного співробітництва в інклюзивному навчальному закладі. Професійне співробітництво як сучасна тенденція організації освітнього процесу. Психолого-педагогічні особливості професійного співробітництва. Організація професійного співробітництва в інклюзивній школі. Бар'єри в розвитку професійного співробітництва. Організація діяльності міждисциплінарної команди спеціалістів. Специфіка співробітництва різних фахівців в інклюзивній школі.

ТЕМА 6. Роль батьків у впровадженні інклюзивної освіти (год. – 2).

Роль сім'ї в процесі інтегрування дитини з особливими освітніми потребами в загальноосвітнє середовище. Батьки як члени навчальних команд. Роль батьків в оцінюванні розвитку своєї дитини. Завдання батьків як членів навчальної команди. Допомога громадських організацій та соціальних служб. Волонтерство та адвокатство батьків. Соціально-педагогічні умови формування батьківської компетентності у родинах дітей з порушеннями психофізичного розвитку.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин	
	Усього	у тому числі

	о	Лек.	Практ. (Семін.)	Лаб.	Інд.	Сам Роб.	Контр. роб.
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА ЗАКОНОДАВЧО-НОРМАТИВНІ ЗАСАДИ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ.							
Тема 1. Інклюзивна освіта як модель соціального устрою: генезис, понятійно-термінологічні визначення та основні принципи.		2	2	-	2	1	
Тема 2. Філософські методологічні засади освітньої інтеграції.		2	2		2	1	
Тема 3. Нормативно-правове забезпечення інклюзивної освіти.		2	2	-	2	2	
Тема 4. Корекційна (спеціальна) освіта в Україні та модернізація освітньої галузі.		2	2		2	2	
Разом за змістовим модулем 1		8	8	-	8	6	
Змістовий модуль 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ.							
Тема 5. Корекційно-розвивальна робота як складова інклюзивного навчання.		2	2	-	2	2	
Тема 6. Педагогічний супровід дітей з порушеннями психофізичного розвитку в інклюзивному класі		2	2	-	2	2	
Тема 7. Професійне співробітництво в інклюзивному навчальному закладі.		2	2	-	2	2	
Разом за змістовим модулем 2		6	6	-	6	6	
Усього годин	54	14	14	-	14	12	

5. Темі практичних занять

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Інклюзивна освіта як модель соціального устрою: генезис, понятійно-термінологічні визначення та основні принципи. Вступ до навчального курсу: програма, структура та очікування. Визначення понять «інтеграція», «соціальна інтеграція», «освітня інтеграція», «інклюзія», «інклюзивна освіта», «інклюзивне навчання», «порушення психофізичного розвитку», «особливі потреби» та ін. Інклюзивна освіта як модель соціального устрою. Історичне підґрунтя інклюзивної освіти. Історія спеціальної освіти й інклюзії. Еволюція ставлення суспільства та держави до осіб з психофізичними порушеннями й становлення системи спеціальної освіти. Соціальна та медична моделі порушень психофізичного розвитку. Основні принципи інклюзивної освіти.	2
2	Філософські методологічні засади освітньої інтеграції . Інтеграція як форма соціального буття. Категорія свободи вибору	2

	<p>як фундаментальний принцип соціальної політики держави в сфері інтеграції в освітній простір. Філософське осмислення феномену освітньої інтеграції і способи її реалізації в практиці зарубіжними вченими та вченими пострадянських країн. Проблема перегляду світоглядних і методологічних орієнтирів корекційної педагогіки у зв'язку з розвитком інклюзивної форми навчання в Україні. Вплив сучасних філософських ідей екзистенціалізму, прагматизму, постмодернізму, феноменології, персоналізму, філософської антропології на розробку проблеми інтегрування дітей з особливими потребами в загальноосвітній простір. Наукові концепції Л.С. Виготського та їх значення для розвитку інклюзивної освіти. Досвід реалізації інклюзивної освіти в країнах Європи.</p>	
3	<p>Нормативно-правове забезпечення інклюзивної освіти Міжнародні організації, що формують політику в галузі інклюзивної освіти. Міжнародна політика і законодавча база інклюзивної освіти. Саламанкська декларація та документи ООН і ЮНЕСКО. Конвенція ООН про права людей з інвалідністю. Освітні закони України. Сучасна освітня нормативно-правова база (положення про спеціальну школу, положення про ПМПК, положення про індивідуальне навчання, порядок організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах тощо). Аналіз українського законодавства щодо забезпечення рівного доступу дітям з психофізичними порушеннями до якісної освіти.</p>	2
4	<p>Корекційна (спеціальна) освіта в Україні та модернізація освітньої галузі . Характеристика спеціальної освіти в Україні (вертикальна й горизонтальна структура; спеціальні дошкільні та загальноосвітні навчальні заклади, навчально-реабілітаційні центри, оздоровчі багатопрофільні центри, ресурсні центри тощо). Стан спеціального навчання та інтегрування дітей з порушеннями психофізичного розвитку у загальноосвітній простір України. Аналіз системи надання освітніх послуг дітям з особливими освітніми потребами. Особливості впровадження інклюзивного навчання в Україні, ресурсні можливості спеціальної освіти. Розгляд і обговорення окремих найпоширеніших контроверсійних питань у навчанні дітей з особливими потребами.</p>	2
5	<p>Корекційно-розвивальна робота як складова інклюзивного навчання. Корекційно-розвивальна робота та її значення у процесі навчання дітей із порушеннями психофізичного розвитку. Поняття про корекційну спрямованість навчання. Корекційно-розвивальна робота як складова інклюзивного навчання. Основні принципи корекційно-розвивальної роботи. Шляхи забезпечення корекційного компоненту інклюзивної освіти. Алгоритм визначення корекційних цілей. Корекційно-спрямовані методики навчання дітей різних нозологій та їх використання у навчальному процесі. Засоби корекції. Участь батьків у забезпеченні ефективності корекційної роботи. Значення корекційно-педагогічного супроводу для загального розвитку</p>	2

	дитини з особливими освітніми потребами.	
6.	Педагогічний супровід дітей з порушеннями психофізичного розвитку в інклюзивному класі . Значення педагогічного супроводу дітей, які мають особливі потреби, в умовах загальноосвітнього навчального закладу. Завдання і зміст педагогічного супроводу в умовах інклюзивного навчання: індивідуальна програма розвитку, адаптації і модифікації, диференційоване викладання, моніторинг успіхів учнів, інклюзивне оцінювання. Створення сприятливого навчально-розвивального інклюзивного середовища, доступність та універсальний дизайн.	2
7.	Професійне співробітництво в інклюзивному навчальному закладі. Створення адекватних організаційно-педагогічних умов – запорука успішного інклюзивного навчання. Професійне співробітництво як одна з основних умов ефективного інклюзивного навчання і виховання дітей з психофізичним и порушеннями. Науково-методичні основи професійного співробітництва в інклюзивному навчальному закладі. Професійне співробітництво як сучасна тенденція організації освітнього процесу. Психолого-педагогічні особливості професійного співробітництва. Організація професійного співробітництва в інклюзивній школі. Бар'єри в розвитку професійного співробітництва. Організація діяльності міждисциплінарної команди спеціалістів. Специфіка співробітництва різних фахівців в інклюзивній школі. Соціально-педагогічні умови формування батьківської компетентності у родинах дітей з порушеннями психофізичного розвитку.	2
	Разом	14

6. Самостійна робота

№ з/п	Тема	Кількість годин																		
1	Інклюзивна освіта як модель соціального устрою: генезис, понятійно-термінологічні визначення та основні принципи. 1) Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу. 2) Підготовка до практичного заняття. 3) Заповніть картку: «Понятійно-категоріальний апарат інклюзивної освіти»	1																		
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Поняття</th> <th>Зміст</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Діти з особливими освітніми потребами</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Сегрегація</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Інтеграція</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Освітня інтеграція</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Соціальна інтеграція</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Інклюзія</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Інклюзивна освіта</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Інклюзивне навчання</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Поняття	Зміст	Діти з особливими освітніми потребами		Сегрегація		Інтеграція		Освітня інтеграція		Соціальна інтеграція		Інклюзія		Інклюзивна освіта		Інклюзивне навчання		
Поняття	Зміст																			
Діти з особливими освітніми потребами																				
Сегрегація																				
Інтеграція																				
Освітня інтеграція																				
Соціальна інтеграція																				
Інклюзія																				
Інклюзивна освіта																				
Інклюзивне навчання																				

2	Філософські методологічні засади освітньої інтеграції 1) Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу. 2) Підготовка до практичного заняття. 3) Підготувати презентацію на тему: «Роль екзистенціалізму (прагматизму, постмодернізму, персоналізму, феноменології, філософської антропології або будь-якої іншої сучасної філософської течії) на розвиток інклюзивної освіти».	1
3	Нормативно-правове забезпечення інклюзивної освіти 1) Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу. 2) Підготовка до практичного заняття. 3) Підготувати презентацію на тему: «Закони та нормативно-правові акти, які регламентують інклюзивне навчання дітей з особливими освітніми потребами в Україні».	2
4	Корекційна (спеціальна) освіта в Україні та модернізація освітньої галузі 1) Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу. 2) Підготовка до практичного заняття. 3) Скласти карту знань «Система освітніх послуг для дітей з особливостями психофізичного розвитку».	2
5	Корекційно-розвивальна робота як складова інклюзивного навчання 1) Опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу. 2) Підготовка до практичного заняття.	2
6	Педагогічний супровід дітей з порушеннями психофізичного розвитку в інклюзивному класі. 1) Самостійне опрацювання теоретичних основ матеріалу. 2) Підготовка до практичного заняття. 3) Підготувати доповідь на тему: «Педагог інклюзивної школи: десять кроків до вдосконалення».	2
7	Професійне співробітництво в інклюзивному навчальному закладі 1) Самостійне опрацювання теоретичних основ матеріалу. 2) Підготовка до практичного заняття. 3) Скласти карту знань «Бар'єри в розвитку професійного співробітництва та шляхи їх подолання»	2
	Разом	12

7. Індивідуальні завдання

1. На основі аналізу науково-методичної літератури, педагогічної преси підготувати реферати за нижче вказаною тематикою:

- "Важливість законодавства для впровадження інклюзивної освіти"
- "Сучасні тенденції розвитку інклюзивної освіти в Україні"
- "Міжособистісні стосунки учнів початкових класів в інклюзивному середовищі".
- "Характер та зміст взаємодії у процесі інклюзії".
- "Співпраця між педагогами та батьками у процесі інклюзії".
- "Залучення батьків до процесу інклюзивного навчання".
- "Роль педагогів початкової школи у процесі інклюзивного навчання".
- "Основні принципи командного підходу в інклюзивній освіті".
- "Соціальна модель порушень розвитку".
- "Медична модель порушень розвитку".
- "Інклюзивна освіта як наукова проблема".
- "Нормативно-правова база інклюзивної освіти: аналіз українського законодавства".

- "Нормативно-правова база інклюзивної освіти: аналіз міжнародного законодавства "
- "Характеристика зарубіжних науково-практичних підходів щодо інклюзивної освіти дітей, які потребують корекції психофізичного розвитку".
- "Роль інклюзивного середовища у формуванні особистості дітей із особливими освітніми потребами".
- "Особливості медико-психолого-педагогічного супроводу учнів початкових класів, які потребують корекції психофізичного розвитку".
- "Специфіка моніторингу індивідуальних досягнень учнів молодшого шкільного віку з психофізичними порушеннями в умовах інклюзивного навчання "
- "Програмно-методичне забезпечення інклюзивної освіти в практиці роботи початкової школи".
- "Моделі реалізації інклюзивної освіти в умовах загальноосвітнього навчального закладу "

Обсяг реферату – 8-10 сторінок тексту комп'ютерного набору. Робота має складатись з таких основних частин: титульна сторінка (на ній вказати кафедру, тему, прізвище студента, ім'я, рік); зміст, висновки, список використаних джерел(не менше 15 найменувань).

2. Охарактеризуйте види діяльності вчителя початкових класів в групі загальноосвітнього закладу (ДНЗ, початкова школа).

3. Дайте обґрунтування необхідності та можливості реалізації інклюзивної освіти підходу щодо виховання молодших школярів із особливими освітніми потребами.

4. Складіть схему форм корекційної допомоги молодшим школярам із психофізичними порушеннями в умовах інклюзивного навчання.

5. Складіть модель інклюзивної освіти в Україні (на основі аналізу наукових джерел).

8. Форма підсумкового контролю успішності навчання: залік

Залік з курсу проводиться згідно «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань студентів Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки в умовах кредитно-модульної системи організації навчального процесу» (п.ІV.8.).

Питання до заліку з курсу «Основи інклюзивної педагогіки»

1. Інклюзивна освіта як модель соціального устрою: генезис, понятійно-термінологічні визначення та основні принципи.
2. Інклюзія – стратегія міжнародного законодавства.
3. Українське законодавство та нормативно-правові акти в галузі спеціальної та інклюзивної освіти.
4. Характеристика спеціальної освіти в Україні.
5. Спеціальні заклади як кадровий та навчально-методичний ресурс інклюзивної освіти.
6. Класифікація порушень психофізичного розвитку у дітей в Україні та в розвинених країнах світу.
7. Основні напрями модернізації освітньої галузі.
8. Огляд сучасних українських та міжнародних досліджень у галузі освіти дітей з особливими потребами.
9. Роль батьків у інклюзивному процесі.
10. Партнерство між родиною і школою як необхідна передумова успішної інклюзії. Права батьків.
11. Комунікація з батьками, налагодження стосунків.
12. Погляди батьків на освіту. Приклади справжньої та змістовної праці з батьками.

13. Корекційно-розвивальна робота та її значення при навчанні дитини з особливим потребами.

14. Співробітництво з колегами: вчителями, психологами, логопедами, адміністрацією навчального закладу, асистентами вчителів та ін.

15. Розуміння роботи та ролі інших фахівців, а також місця вчителя у динамічній системі.

16. Комунікація з іншими фахівцями та командний підхід до навчання дітей з особливими освітніми потребами.

17. Індивідуальне та стандартизоване оцінювання навчальних досягнень дітей з особливими потребами.

18. Курикулум навчального та корекційно-розвивального процесів.

19. Складання індивідуального навчального плану.

20. Модифікація та адаптація курикулуму.

8. **Методи навчання:** ділові та рольові ігри, розв'язання педагогічних ситуацій, перегляд відеозаписів, дискусії, самоконтроль.

9. **Методи та засоби діагностики успішності навчання:** поточне та усне опитування, письмовий контроль, практичний контроль, тестовий контроль, написання рефератів, ділові та рольові ігри, дискусії, самоконтроль.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль (мах = 40 балів)							Модульний контроль (мах = 60 балів)	Загальна кількість балів	
Модуль 1				Модуль 2		Модуль 3			
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2			ІНДЗ	МКР	100	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	5		60
5	5	5	5	5	5	5			

Модуль 1

Змістовий модуль 1-2.

Теми 1-7. 5 балів:

5 – виступ на занятті (тестове завдання)

Модуль 2

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (навчальний проект) – 5 балів.

Враховується:

- оформлення дослідження (титульна сторінка, план, висновки, списку використаних джерел);
- відповідність змісту темі індивідуально-дослідницького завдання;
- повнота відображення змісту проблеми;
- наявність узагальнюючих таблиць, структурних блок-схем;
- обсяг опрацьованих інформаційних джерел;
- розробка та захист матеріалів презентації;
- практично-методична цінність виконаної роботи;
- чіткість категоріального апарату;
- аналіз нормативних документів;
- наявність власної позиції автора щодо досліджуваної проблеми.

Модуль 3

Модульні контрольні роботи (форма проведення: тестування) – 60 балів. Загальна кількість балів визначається підсумовуванням балів, які були отримані студентом на основі виконання контрольних завдань з кожного змістового модуля.

Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену
90 – 100	A	Відмінно
82 – 89	B	Добре
75 – 81	C	
67 -74	D	Задовільно
60 – 66	E	
1 – 59	Fx	Незадовільно

11. **Методичне забезпечення:** нормативно-правова база дошкільної та спеціальної освіти, навчальні підручники та посібники з корекційної педагогіки

12. Список джерел

1. Выготский Л. С. Коллектив как фактор развития дефективного ребёнка [Текст] // Собрание сочинений. – Т. 5. – М., 1983.
2. Дефектологічний словник: навчальний посібник / за ред. В.І. Бондаря, В. М. Синьова; [упоряд. В. М. Тімашова]. – К.: «МП Леся», 2011. – 528 с.
3. Діти з особливими потребами у початковій школі: поради батькам. Книга 3. / За ред. В.І.Бондаря, В.В.Засенка. – К.: Науковий світ, 2006. – 210 с.
4. Зайцев Д.В. Интегрированное образование детей с ограниченными возможностями // Социологические исследования. 2004. №7. С. 127-132.
5. Індекс інклюзії: дошкільний навчальний заклад: Навчально-методичний посібник / Кол. упорядників: Патрикеева О.О., Дятленко Н.М., Софій Н. З., Найда Ю. М. Під заг. ред. Шинкаренко В.І. – К.: Тов. «Видавничий дім «Плеяди». – 2011. – 100 с.
6. Колупаєва А.А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи: Монографія. – К.: «Самміт-Книга». – 2009. – 272 с.
7. Колупаєва А.А. Педагогічні основи інтегрування школярів з особливостями психофізичного розвитку у загальноосвітні навчальні заклади. – К., 2007. – 458 с.
8. Колупаєва А., Найда Ю., Таранченко О., Єфімова С., Слободянюк Н., Луценко І., Будяк Л. Інклюзивна школа: особливості організації та управління: навчально-методичний посібник / за заг. ред. Л. Даниленко. – К., 2007. – 172 с.
9. Концепція розвитку інклюзивної освіти [Текст] // Соціальний педагог. - 2010. - № 4(квітень). - С. 3-6.
10. Кузава І. Б. Інклюзивна освіта дошкільників, що потребують корекції психофізичного розвитку: теорія і методика. Монографія. – Луцьк, ПП Іванюк В. П., 2013. – 292 с.
11. Пасторова А.Ю. Психологические и психофизиологические характеристики дошкольников с обычным развитием в группах интеграции [Текст] / А.Ю. Пасторова // Дефектология. – 2008. – № 6. – с. 78-84.
12. План заходів щодо запровадження інклюзивного та інтегрованого навчання у загальноосвітніх навчальних закладах на період до 2012 року [Текст]: затверджено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 03.12.09 р. // Інформ. зб. Міносвіти і науки України. - 2010. - № 1/2. - С. 41-46.

13. Порядок комплектування дошкільних навчальних закладів (груп) компенсуючого типу // Нормативні документи. Для завідуючих ДНЗ / Упорядник Чала Т.Т. – Х.: Вид. група «Основа», 2007. – 528 с.

14. Про затвердження Плану дій щодо запровадження інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах на 2009/2012 роки [Текст] : наказ М-ва освіти і науки України 11.09.2009 р. // Інформ. зб. Міносвіти і науки України. - 2009. - № 30. - С. 3.

15. Пояснювальна записка до Плану дій щодо запровадження інклюзивного навчання в загальноосвітніх навчальних закладах на 2009-2012 рр. [Текст] : додаток до наказу М-ва освіти і науки України від 11.09.2009р. // Директор школи. - 2010. - № 1(січень). - С. 26-31.

16. Про внесення змін і доповнень до деяких законодавчих актів України про освіту (щодо інтегрованого та інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах) [Текст] : проект // Соціальний педагог. - 2010. - № 8(серпень). - С. 6-20.

17. Про затвердження Плану дій щодо запровадження інклюзивного навчання у ЗНЗ на 2009-2012 роки [Текст]: наказ М-ва освіти і науки України від 11.09.2009 р. // Управління освітою. - 2009. - № 22(листопад). - С. 28-31.

18. Синьов В., Шевцов А. Нова стратегія розвитку корекційної педагогіки в Україні // Дефектологія. – № 2. – 2004. – с. 6-11.

19. Шипицына Л.М. Интеграция – ведущее направление специального образования в России на рубеже XXI века/Л.М.Шипицына//Инновации в российском образовании: специальное (коррекционное) образование 2000. – М.: Изд-во МГУП,2000. – С.12-17.

20. Ярская-Смирнова Е.Р., Лошакова И.И. Инклюзивное образование детей инвалидов // Социологические исследования. – 2003. – № 5. – С. 100-106.

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Данилова Е.В. Инклюзивное образование как долгосрочная стратегия [Электронный ресурс] // Соцполитика – информ.-аналит. портал. – 2007. – URL: <http://socpolitika.ru/rus/conferences/3985/3986/3988/document4065.shtml> (20.09.10).

2. Инклюзивное образование в контексте современной социальной политики [Электронный ресурс] // Воспитание и обучение детей с нарушениями развития. - 2010. - № 1. – URL: <http://health.best-host.ru/inclusion/> (20.09.10).

3. Инклюзивное образование : проблемы совершенствования образовательной политики и системы : материалы Междунар. конф., 19-20 июня 2008 года / [редкол.: Г.А. Бордовский (пред.) и др.]. – СПб. : Изд-во РГПУ, 2008. - 215с.; То же [Электронный ресурс]. - URL:<http://socpolitika.ru/files/rus.pdf> (20.09.10).

4. Инклюзивное образование. Справка [Электронный ресурс] // РИА Новости : [сайт]. – 17.09.09. – URL:<http://rian.ru/> (20.09.10).

5. Интегрированное (инклюзивное) образование: генезис и проблемы внедрения [Электронный ресурс] // МГПУ: [сайт]. – М., 2007. – URL:<http://mgpu.ru/article.php?article=129> (20.09.10).

6. Корой Е.Ф. Особенности инклюзивного образования в республике Молдова [Электронный ресурс] // Минский городской методический портал. – Минск, 2009. – URL: <http://mp.minsk.edu.by/s> (20.09.10)

7. Семак С. Інклюзивна освіта: сутність, поняття, термінологія [Електронний ресурс] / С. Семак. – 2012. – Режим доступу до ресурсу: <http://doshkilla.blogspot.com/2012/03/blog-post.html>.

8. Що таке інклюзивне навчання? [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.education-inclusive.com/shho-take-inklyuziya/>.